

УДК 330

Світлана Хрупович, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПЕНСІЙНИХ СИСТЕМ

Анотація. Запропоновано аналіз ефективності і дієвості системи пенсійного забезпечення. Проведено огляд пенсійних реформ у Польщі, Росії та Швеції.

Ключові слова: пенсійна система, пенсійний вік, середня пенсія.

Svitlana Khrupovych

INTERNATIONAL EXPERIENCE IN INTRODUCTION OF PENSION

Abstract. An analysis of the effectiveness and efficiency of the pension system. The review of pension reforms in Poland, Russia and Sweden.

Keywords: pensions system, retirement age, the average pension.

Солідарна пенсійна система, за якої нинішнє покоління працюючих забезпечує через систему соціальних внесків виплату пенсій попередньому поколінню, чудово працювала в багатьох країнах із другої половини XIX століття. Проте, сьогодні маємо позитивне збільшення тривалості життя, і негативний приріст народжуваності, що у сумі створює передумови для перегляду ефективності солідарної пенсійної системи, позаяк державна пенсійна сфера поступово почала ставати дефіцитною. Крім того, солідарна система почала проявляти одну із найголовніших своїх вад – зв'язок між тим, що людина вкладає в пенсійне забезпечення і тим, що потім отримує є фактично відсутнім. Таким чином, наприкінці минулого століття уряди і ринок відреагували на ці фактори одночасним запровадженням накопичувальної пенсійної системи та підвищенням пенсійного віку. Звичайно, ідеальних пенсійних систем не існує. Ми пропонуємо досвід тих країн, які вже здійснили пенсійні реформи.

Польща, яка є географічним сусідом України із заходу, почала реорганізацію пенсійної системи у 1999 році підвищенням пенсійного віку для чоловіків до 65 років, а жінок – до 60 років. Суть реформи полягала в тому, щоб пов'язати розмір виплат із розміром внесків. Поки що 75 % пенсійних виплат забезпечує система соціального страхування, але за деякий час цей показник має знизитися до 50%. Іншу частину приносять накопичення в недержавні пенсійні фонди. Після досягнення пенсійного віку жителі Польщі гарантовано отримують мінімальну пенсію у сумі 255\$, а середня пенсія у найвідповідальнішій щодо проведення реформ країні складає 450\$.

У Росії, яка є нашим географічним сусідом із сходу, пенсійні реформування розпочалися вісім років тому, проте пенсійний вік громадян не змінювали. Основа майбутньої пенсії жителя Росії – обов'язкові страхові внески, які робить роботодавець до пенсійного фонду. Накопичувальна частина формується за рахунок внеску роботодавця до пенсійного фонду, яким за замовчуванням управляє «Внешэкономбанк». Проте, така система близька до провалу через низькі доходи населення і нерозвиненість фінансових ринків. Російську пенсійну систему називають найбільш непередбачуваною, а середня пенсія в країні складає 255\$.

Найсоціальною пенсійною системою вважають ту, яка ефективно працює у Швеції. У цій країні середня пенсія складає 2000\$, а пенсійний вік як для жінок, так і для чоловіків – 65 років. Система формується за рахунок кількох джерел, а обов'язкові внески порівно ділять між собою роботодавець і найманий працівник. Ці кошти частково направляються в солідарну систему пенсійного забезпечення та на індивідуальний накопичувальний рахунок.